ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО В АТО ГАГАУЗИЯ

Район/ Муниципий:
_____
Местност:
_____
Училище:
_____
Фамилия, име на ученика:
_____
Фамилия, име на учителя:
_____

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА, ИКТ на българския народ

ОЛИМПИАДА-2022

11. клас

2022

Време за работа – 180 минути

Необходими материали: *син химикал.*

Препоръки за учениците:

- внимателно прочетете задачите, предложени в теста;
- решаване на всички тестови задачи е задължително.

Успешна работа!

Ф. И. на проверяващия: _____/_____/Брой точки:_____
Ф. И. на проверяващия: _____/_____/Брой точки:_____

Спечелено място:_____

Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите:

На пътя между кръчмата и Хоршовата мелница беше спряла една каруца, готова за път. С тая каруца двама стражари щяха да закарат Албена в града… Горе на баира се виждаше къщата на Албена, отдето щяха да я изведат. Страшното убийство, което беше станало в нея, като че с нещо беше я белязало и отвън и докато другите къщи бяха измазани и светеха от чистота, нейната къща беше напусната, зацапана и разкъртена, като че ударена от гръм. Двамата стражари бяха там, единият до вратата, другият до прозореца, а вътре беше Албена… В сряда през Страстната седмица се чу, че Куцар умрял, и докато се питаха как и от що разнесе се слух, че бил убит. Детето му, мъничко, едва на две години – и тъкмо в това виждаха пръст божи, - беше казало, че през нощта майка му хвърлила престилката си връз лицето на баща му, а един човек влязъл и зел да се бори с него… Албена се призна и изповяда истината. Но кой беше мъжът – това тя не обади...

- Идат! – извика някой. – Карат я Албена! Всички знаеха, че като последна милост Албена беше поискала да й позволят да се облече както си иска... Ето че идеше пременена, както рядко бяха я виждали.

- И защо се е нагиздила – рече някой, - на сватба ли отива, или на бесило!

- И на въжето иска да е хубава!...

Нямаше човек, който да не познаваше Албена, но като я видяха пак отблизо, всички затаиха дъх. Албена си беше същата, само че не се смееше, очите й не играеха, както по-рано, а наведении под тежките вежди, гледаха надолу. Ръцете си държеше смирено отпред, като че отиваше на черква. Грешна беше тази жена, но беше хубава, жените, които се канеха да я хулят, тъй си и мълчаха.

- Прощавайте! – извика тя на всички. – Млада съм, сгреших. Прощавайте!

Тогава нейде отзад, гневен и разтреперен, се чу гласът на дяда Влася:

- Момчета, дръжте, не я давайте. Какво е селото без Албена!

Изведнъж мелницата спря. Помислиха, че нещо се е повредило. Но ето, из широките врати на мелницата се показа Нягул, майсторът на камъните. «Може да е спрял мелницата, за да погледа и той» - казаха си някои.

Но Нягул си отвори път. Дойде до каруцата – скочи на каруцата и седна до Албена.

- Долу! – викна му стражарят и го хвана за рамото. – Слизай!

- Няма да сляза – продума Нягул. – Аз убих Куцара.

- Право ли каза? – попита той Албена.

Албена кимна с глава и заплака. Около каруцата се натискаше плътна маса от хора.

- Не може да бъде – викаше кметският наместник и гледаше като треснат. – Как тъй Нягул… всички го знаем, честен човек е, не може. Слезни, слезни, Нягуле!...

- Господин старши, моля, почакайте. Как може, човекът има жена, деца…

И каруцата бързо потегли. Една жена дотича откъм мелницата, слаба, преди време остаряла, повехнала. Беше Нягулица… втурна се след каруцата, но се спря, тръшна се на земята и като закри очите си с ръце, заплака.

(*по Йордан Йовков*)

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	**Отговорете с ДА или НЕ според текста:** **А**.Стражарите караха Албена в съда. **ДА/НЕ** **Б**. 3-годишното дете признало, че е видяло един мъж. **ДА/НЕ** **В**. Албена беше красива жена. **ДА/НЕ** **Г.** Куцар беше любовник на Албена. **ДА/НЕ** **Д.** Албена не изпитваше срам за своята постъпка. **ДА/НЕ**	**L/0/1/2/ 3/4/5**	**L/0/1/2/ 3/4/5**
2.	**Заградете буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът:** **А.** Повествование **Б.** разсъждение и повествование **В.** разсъждение и описание	**L/0/1**	**L/0/1**
3.	**Запишете контекстуални синоними на следващите словосъчетания от текста:** Албена изповяда истината - _____ Къщата е като ударена от гръм – _____ Виждаха пръст божи **–** _____ **Гледаше като треснат** - _____	**L/0/1/2/ 3/4**	**L/0/1/2/ 3/4**
4.	**Озаглавете текста, като назовете темата му, и запишете заглавието:** _____	**L/0/1/2**	**L/0/1/2**
5.	**Отговорете с едно-две изречения на следните въпроси:** **А. Какво е селото без Албена?** _____ _____ _____ _____ **Б. Каква е постъпката на Нягул?** _____ _____ _____ _____	**L/0/1/2** **L/0/1/2**	**L/0/1/2** **L/0/1/2**
6.	**Открийте в текста и запишете по един пример на:** **сравнение** - _____ **епитет** - _____ **хипербола** - _____ **метафора** - _____	**L/0/1/2/ 3/4**	**L/0/1/2/ 3/4**

7.	**Характеризирайте с 4 изречения Албена, като назовете и аргументирате 3 нейни характерни черти, проявени в текста.** _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L/0/2/ 3/4** **L/0/1** **L/0/1**	**L/0/2/3 /4** **L/0/1** **L/0/1**
8.	**Резюмирайте информацията от текста и запишете с 2-4 изречения своето аргументирано мнение по въпроса:** **«Млада съм, сгреших. Прощавайте!»** _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	**L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**	**L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0 /1**
9.	**Запишете следните съществителни*: брат, педагог, лакът, вълк.*** **А. в множествено число** _____ _____ **Б. в съчетание с числителното 2 *(брат, педагог, лакът, вълк)*** _____ _____	**L/0/1/2/ 3/4** **L/0/1/2/ 3/4**	**L/0/1/2/ 3/4** **L/0/1/2/ 3/4**
10.	**Съставете и запишете 3 /три/ изречения, като употребите думата *„велик”* в различни значения /можете да промените формата на думата – род и число.** _____ _____ _____ _____	**L/0/1 /2/3** **L/0/1** **L/0/1 /2/3**	**L/0/1 /2/3** **L/0/1** **L/0/1 /2/3**

	_____ _____ _____ _____		
11.	**Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:** ***Всички знаеха, че като последна милост Албена беше поискала да й позволят да се облече както си иска, затова беше се забавила.*** ***Това изречение е_____(сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____(две, три, четири, пет, шест) прости изречения.***	**L/0/1** **L/0/1**	**L/0/1** **L/0/1**
12.	**Срещу съответната буква запишете правилните форми на думите:** **А) Членуване** Посредствен е (ученик) _____, който не надминава (учител) _____ си. (*Леонардо да Винчи*) Дългият живот невинаги е (най-добър) _____ живот. (*Джордж Елиът*) **Б) Местоимения** Човек трябва да бъде честен до мозъка на костите (му/си) _____ дори когато му причинява болка. (Ерих Кестнер) Всеки има безкрайно много потребности и търси (някой/някого) _____, който може да задоволи всичките. (Блез Паскал) **В) Учтива форма** Господин Тодоров, добре сте (дошъл) _____ в нашето студио.	**L/0/1/2/3/4/5/6**	**L/0/1/2/3/4/5/6**
13.	**Запишете това изречение, като трансформирате пряката реч в непряка:** ***- И защо се е нагиздила – рече някой, - на сватба ли отива, или на бесило!*** _____ _____ _____	**L/0/1/2/3** **L/0/1** **L/0/1**	**L/0/1/2/3** **L/0/1** **L/0/1**
14.	**Трансформирайте следното изречение в преизказно наклонение:** *И разказваха старите търновчани, че през 1876 година, когато пламна Средногорското въстание, всяка нощ те чуваха изпод земята да ехти една камбана и гласът й беше като глас на млада жена, която пее по жътва.*	**L/0/1/2/3/4/5**	**L/0/1/2/3/4/5**

	_____ _____ _____ _____ _____		
15.	**Назовете по двама творци от следните периоди на историята на българската литература:** **Българско Възраждане** _____ **Българска литература след Освобождението до края на Първата световна война** _____	**L/0/1/2/3/4**	**L/0/1/2/3/4**
16.	**Определете жанра на следните произведения:** „Епопея на забравените” - _____ „Ралица” - _____ „Майце си” - _____ „Немили – недраги” - _____ „Българският език” - _____	**L/0/1/2/3/4/5**	**L/0/1/2/3/4/5**
17.	**Подчертайте само тези герои, които са от произведението на Елин Пелин «Гераците»:** Лазар Дъбака, дядо Йордан Геракът, дядо Корчан, Божан, Петър, Станчо, Павел, баба Марга, баба Йова, Елка	**L/0/1/2/3/4/5/6**	**L/0/1/2/3/4/5/6**
18.	**Запишете към всеки цитат автора и заглавието на творбата.** „Българино, знай своя род и език” _____ „Де е българското?" - питаше се той учуден, седнал на сянка под клоните на кривите церове пред държавата му, с поглед безжизнен, мечтателно впит в пространството”. _____	**L/0/1/2/3/4**	**L/0/1/2/3/4**
19.	**Вместо точки запишете съответната информация (дати, имена, събития).** Христо Ботев роден е на 6 януари 1848 година в град ……... Баща му, ……., работи като ……, и напътства първите стъпки на сина си в просветната дейност. В периода 1863 - 1865 година завършва училището в родния си град и заминава за ……. Известно време е учител в бесарабското село …… . По-известни негови произведения са: „ …….” ,	**L/0/1/2/3/4/5/6/7/8/9**	**L/0/1/2/3/4/5/6/7/8/9**

	„……..……”, „……..……”, „……”,и други.		
20.	**Съставете текст разсъждение (7-9 изречения), в който да изразите аргументирано /3 аргумента/ мнението си по въпроса: „Оправдавате или осъждате постъпката на Албена и защо?”** _____	**L/0/1/2** **L/0/1/2/ 3** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**	**L/0/1/2** **L/0/1/2/ 3** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1** **L/0/1**